

Τρεις Ιεράρχες – βασικές πληροφορίες

Το παρακάτω φυλλάδιο δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του μαθήματος Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α΄ γυμνασίου ως επίκαιρο κείμενο με βασικές πληροφορίες για τους προστάτες των γραμμάτων. Έκτοτε αξιοποιείται κάθε χρόνο και στις τρεις τάξεις του γυμνασίου κατά τα τέλη Ιανουαρίου σε συνδυασμό άλλοτε με παρουσιάσεις, άλλοτε με τραγούδια κι άλλοτε με βίντεο. Στην προφορική συζήτηση προσθέτουμε κι άλλα στοιχεία ή συγκλονιστικά περιστατικά από το βίο των Τριών Ιεραρχών και ζητούμε ως άσκηση από τους μαθητές να σημειώσει κάτι που τους έκανε εντύπωση για κάθε Ιεράρχη εξηγώντας και το λόγο.

ΓΙΟΡΤΗ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ 2021

<https://www.youtube.com/watch?v=LV4kELyBsaQ>

Μέγας Βασίλειος το Λιοντάρι του Χριστού - ΔΕΝ ΕΙΣΑΙ ΜΟΝΟΣ

<https://www.youtube.com/watch?v=9NQ3EafufPM>

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ

30 Ιανουαρίου. Γιορτάζουν οι μεγάλοι Διδάσκαλοι της Οικουμένης, ο Μέγας Βασίλειος, ο Γρηγόριος ο Θεολόγος και ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος. Η γιορτή τους είναι γιορτή της παιδείας, γιορτή των δασκάλων και καθηγητών, γιορτή των μαθητών. Αλλά γιατί αυτοί να είναι προστάτες της παιδείας;

Ο **Μέγας Βασίλειος** γεννήθηκε το 329 στην ξακουσμένη πολιτεία της Καισάρειας. Καταγόταν από πλούσια και πολυμελή οικογένεια. Μητέρα του ήταν η Εμμέλεια. Ευφυής (πολύ έξυπνος) και φιλομαθής ο Βασίλειος σπούδασε σε όλα τα μεγάλα σχολεία της εποχής του. Από την Καισάρεια στην Κων/πολη κι έπειτα στην Αθήνα. Ώρες ολόκληρες περνούσε στις Βιβλιοθήκες των Αθηνών και σαν εκλεκτός δύτες μάζευε πολύτιμα μαργαριτάρια. Σπούδασε αστρονομία, μαθηματικά, ιατρική, νομικά, μουσική, όλους τους κλάδους της γνώσεως της εποχής του, έγινε «πανεπιστήμονας».

Ο Βασίλειος είχε μια υπέροχη καρδιά που αγκάλιασε όλους τους πονεμένους, σ' ένα μεγαλειώδες έργο, τη *Βασιλειάδα*: νοσοκομεία, ορφανοτροφεία, γηροκομεία, σχολεία, ξενώνες, συσσίτια, τα πάντα για τον αδύναμο αδελφό. Ο Βασίλειος φιλώντας ακόμα και τους λεπρούς της Βασιλειάδας, έγινε παράδειγμα της χριστιανικής αγάπης.

Μεγάλη ήταν η αγάπη του αγίου Βασιλείου και για τους νέους τους οποίους συμβουλεύει με τα εξής: «Σε σας σήμερα στους νέους συμβαίνει ό,τι και με τον Ηρακλή. Μπροστά σας στέκεται η αρετή και η κακία, ανοίγεται ο δρόμος του καλού και του κακού. Όπως ο Ηρακλής και όλοι οι αληθινά σοφοί ακολούθησαν το δρόμο της αρετής έτσι κι εσείς. Να ξεπεράσετε εκείνους στην αρετή». Κι αλλού θα γράψει: «Από όλους τους θησαυρούς, τα πλούτη και τα αγαθά που κερδίζει ο άνθρωπος στη ζωή του, μονάχα η αρετή δε σβήνεται με τα χρόνια, δε φθείρεται ποτέ, μένει αιώνια».

Ο Μέγας Βασίλειος, ο άγιος αυτός επίσκοπος της Καισαρείας, άφησε τον κόσμο αυτό μόλις 49 ετών. Η ζωή του, που δεν ήταν ούτε μισός αιώνας, έγραψε μια πορεία φωτεινή και ανήκει σε κείνους τους λίγους που η Ιστορία χαρακτηρίζει μεγάλους.

Ο **Γρηγόριος** γεννήθηκε το 328 στην Καππαδοκία. Από τη Ναζιανζό πήγε στην Καισάρεια της Καππαδοκίας και την Καισάρεια της Παλαιστίνης, όπου σπούδασε ρητορική κ.ά. Έπειτα, στην Αλεξάνδρεια σπούδασε ελληνική φιλοσοφία και τελικά στην Αθήνα φιλολογία, νομικά, αριθμητική, γεωμετρία, μουσική. Ξεχώριζε τόσο πολύ, ώστε όχι μόνο οι δάσκαλοί του, αλλά και οι συμμαθητές του, πρότειναν να γίνει αυτός καθηγητής της ρητορικής στο πανεπιστήμιο, όπου και δίδαξε ένα χρόνο. Τη μόρφωση ο Γρηγόριος δεν την αγαπούσε απλώς, τη θεωρούσε σαν ένα μεγάλο αγαθό, δώρο του Θεού.

Στην Αθήνα ο Γρηγόριος γνωρίστηκε με το Βασίλειο. Είχαν μια φιλία που έμεινε παροιμιώδης μες στους αιώνες, φωτεινό παράδειγμα φιλίας για τα νιάτα. Τους βλέπουμε μαζί, το Βασίλειο και το Γρηγόριο, στα πιο όμορφα χρόνια, τα νεανικά, να περπατούν μέσα στους δρόμους της Αθήνας και να κατακτούν μαζί με τη γνώση και την αρετή. Αργότερα, ο Γρηγόριος έγραφε για τη φιλία του με το Βασίλειο: «Είναι γλυκιά η ώρα της φιλίας. Είχαμε στην καρδιά μας ίδιες ελπίδες. Είχαμε διώξει το φθόνο απ' την ψυχή μας. Αγωνιζόμασταν, δηλαδή, και οι δύο όχι πώς να πάρει ο καθένας το πρωτείο για τον εαυτό του, αλλά πώς να το δώσει στον άλλο. Ο καθένας ένιωθε την πρόοδο του άλλου ως δική του πρόοδο».

Ο Γρηγόριος ονομάστηκε Θεολόγος για τους περίφημους θεολογικούς του λόγους. Έγραψε πολλά βιβλία και υπέροχες ποιητικές συλλογές, οι οποίες επιβεβαιώνουν ότι ο Γρηγόριος είχε σοφό νου, φιλοσοφική διάθεση και ευαίσθητη ψυχή.

Ο **Ιωάννης** γεννήθηκε το 354 στην Αντιόχεια. Ο πατέρας του, στρατηλάτης Σεκούνδος, πέθανε πολύ νωρίς. Η νεαρή Ανθούσα μεγάλωσε το μοναχοπαίδι της με πίστη και ευσέβεια. Ο Ιωάννης σπούδασε νομική και ρητορική. Δάσκαλός του ο γνωστός ρήτορας Λιβάνιος. Στη σχολή ήταν παράδειγμα σπάνιας μελέτης, είχε σπάνια ευφυΐα και ρητορική ικανότητα. Σε ηλικία μόλις 20 ετών μίλησε για πρώτη φορά σαν δικηγόρος. Κατέπληξε το ακροατήριο με την ευγλωττία και τα επιχειρήματά του. Η φήμη του σκόρπισε σ' όλη την Αντιόχεια. Ο πλούσιος αυτός νέος, με δυνατή μόρφωση, με σπάνιο ρητορικό ταλέντο, αφήνει το δικηγορικό επάγγελμα και με το χρυσό του στόμα μιλά για το Θεό. Γίνεται ιερέας και μετά πατριάρχης χωρίς τη θέλησή του, κάτω από την πίεση του λαού και των αρχόντων που σχεδόν τον απήγαγαν από την Αντιόχεια. Και τότε η Κωνσταντινούπολη γνώρισε λαμπρές ημέρες. Φλογερός μαχητής, ο Χρυσόστομος υπήρξε ο μεγαλύτερος ρήτορας της χριστιανοσύνης. Η Αγια-Σοφιά γέμισε με τα πύρινα κηρύγματά του και τα ψηφιδωτά της έγιναν μάρτυρες της πιο ιερής μάχης, καθώς ο άγιος Ιωάννης αγωνιζόταν ασυμβίβαστα για την αλήθεια και τη δικαιοσύνη. Ακόμη, γνώριζε πολύ καλά την ανθρώπινη καρδιά, ήταν αληθινός Πατέρας και πνευματικός οδηγός των πιστών της εποχής του, αλλά και κάθε γενιάς. Με σοφία έλεγε: «Θα πω για κάποιον ότι με αγαπάει, όχι μόνο όταν με επαινεί, αλλά και όταν με ελέγχει για να με διορθώσει».

Η ζωή των τριών Ιεραρχών ήταν ένα «ποτάμι» αγάπης, μια φλόγα ειρήνης, μια ελπίδα σ' ένα κόσμο που πνιγόταν άλλοτε μέσα στη δυστυχία, τον πόνο, τη φτώχεια κι άλλοτε μέσα στα πλούτη, τις διασκεδάσεις, τη μοναξιά. Οι τρεις Ιεράρχες τα είπαν όλα με τη ζωή τους. Τίτλοι και λόγια δε χρειάζονται. Λόγια χρησιμοποιούμε εμείς, γιατί δεν έχουμε ζωή σαν αυτή τη ζωή των Τριών Ιεραρχών.

Οι τρεις Ιεράρχες δεν ανήκουν στο μακρινό παρελθόν. Είναι σύγχρονοι. Μιλάνε και σήμερα με την ίδια ζωντάνια σ' όλους μας και ιδιαίτερα στα νέα παιδιά. Κι έχουν κάθε δικαίωμα να γίνουν οι οδηγοί, τα πρότυπα των νέων. Η φωνή τους φτάνει και σε μας. Λένε στα νιάτα: «Αξιοποιήστε αυτά τα χρόνια. Σαν μέλισσες ρουφήξτε ό,τι καλό από τους δασκάλους και τα βιβλία σας. Αποκτήστε γνώσεις. Μα πάνω από όλα αποκτήστε αρετή. Θα σας βοηθήσει να μένετε άνθρωποι, να αγαπήσετε αληθινά το συνάνθρωπο, να πετύχετε στη γη και να φτάσετε ψηλά στον ουρανό»!

*Με βάση τις παραπάνω πληροφορίες αλλά και όσα συζητήσαμε στην τάξη να ξεχωρίσεις κάτι που σου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση στη ζωή του κάθε Ιεράρχη εξηγώντας για ποιο λόγο επέλεξες αυτά τα στοιχεία. Μπορείς αν θέλεις να συσχετίσεις την απάντησή σου με το σήμερα.